

Kokybės užtikrinimas ir EQAVET principai projektų valdyme: Erasmus+ programos profesinio meistriškumo centrų (angl. Centres of Vocational Excellence – CoVE) projekto „SeaAhead“ atvejo analizė

Profesinio meistriškumo centrai (angl. Centres of Vocational Excellence – CoVE) yra Europos Komisijos iniciatyva įgyvendinama pagal „Erasmus+“ programą, skirta ne šiaip remti profesines mokyklas, skatinant besimokančiųjų ir mokytojų mobilumą ar socialinę partnerystę, bet kurti tvarius tarptautinius tinklus, kurie taptų inovacijų ir ekonominės plėtros varikliais regionuose. Kompetencijų centrai šiame kontekste suprantami kaip strateginė partnerystė, vienijanti pagrindinius aukščiausios kokybės profesiniame mokyme siekiančius dalyvius: profesinio mokymo įstaigas, verslo įmones (ypač SVV), universitetus ir tyrimų centrus, asocijuotas struktūras, valdžios institucijas, kitus socialinius partnerius. Šių kompetencijos centrų tikslas – atskirose ekonomikos sektorių srityse sukurti „įgūdžių ekosistemas“, kurios gebėtų greitai reaguoti į darbo rinkos pokyčius, ypač atsirandančius dėl dvigubos transformacijos (skaitmenizacijos ir žaliosios ekonomikos).

Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centras dalyvauja viename tokių projektų, kurio tikslas - sukurti profesinės kompetencijos centrus, veikiančius „žinių trikampio“ principu ir užtikrinančius jūrinės industrijos įgūdžių ekosistemos atitikimą rinkos poreikiams. Projektas „Jūrinis pagreitis per profesinio mokymo meistriškumą ir inovacijas“ (angl. „Sailing Acceleration through Vocational Excellence and Innovation „SeaAhead“) skirtas stiprinti jūrinių profesijų specialistų rengimą, patobulinti profesinio mokymo ir aukštojo mokslo organizacijų kompetencijas, stiprinti šios įgūdžių ekosistemos dalyvių veiklos efektyvumą ir inovacinius pajėgumus, užtikrinant jūrinės kompetencijos aktualumą, tvarumą ir konkurencingumą pasaulinėje rinkoje.

Europos jūrų sektorius yra ne tik svarus ekonomikos plėtros šaltinis, bet ir raktas į tvarios ateities kūrimą. Jūrų industrijoje dirba apie 640 000 žmonių, o metinis BVP indėlis siekia 147 mlrd. eurų, todėl Europos Sąjungos jūrų sektorius yra reikšminga ekonomikos jėga. Remiantis Europos Komisijos ES mėlynosios ekonomikos ataskaita (2021 m.), tradicinis jūrų sektorius sudaro apie 1,5 % ES-27 BVP. Tačiau, nepaisant jo ekonominio svorio, sektorius susiduria su daugybe iššūkių ir kliūčių, susijusių su įvairiais mūsų nuolat besivystančių visuomenių pokyčiais, įskaitant dvigubą transformaciją, geopolitines krizes, taip pat ir ypač reiklį darbo rinką. Todėl iššūkiai jūrinės ekonomikos srityje yra įvairūs – nuo inovacijų poreikio įvairiose srityse, būtinybės atnaujinti mokymo turinį ir formas, iki išaugusios atsakomybės už aplinką ir saugumą.

Projektu „SeaAhead“ siekiama spręsti unikalios jūrų sektoriaus iššūkius ir pasinaudoti jame esančiomis galimybėmis, įgyvendinant 4 strateginius ramsčius:

1. Jūrinio sektoriaus profesinio mokymo ir rengimo tobulinimas bei modernių mokymo priemonių, tokių kaip papildytos realybės (AR ir XR) ir kitų simuliacijų ir modeliavimo technologijų diegimo skatinimas;

2 ramstis. Jūrinės ekonomikos darbdavių įgalinimas apsirūpinti reikalingais darbuotojais diegiant pažangius nuotolinio mokymo(si) sprendimus;

3 ramstis. Jūrinio sektoriaus dalyvių verslumo ir inovacijų skatinimas;

4 ramstis. Bendros Europinės jūrinio sektoriaus profesinio mokymo ir aukštojo mokslo sistemos kūrimas¹.

Siekiant ambicingų tikslų ir numatant atsakomybes visiems projekte dalyvaujantiems 24 partneriams, ypatingas vaidmuo tenka kokybės užtikrinimo sistemai ir procesams. Rengiant projekto „SeaAhead“ paraišką, bendrai buvo sutarta vadovautis Europinės profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos EQAVET principais ir sistema, apibrėžiant pagrindines projekto procesų ir rezultatų kokybės charakteristikas, kriterijus ir standartus. Išsikelti projekto kokybės užtikrinimo ir vertinimo uždaviniai:

- Visa veikla ir projekto rezultatai pasiekti laikantis nustatytų reikalavimų ir kokybės standartų ir atitinka Europos ir nacionalinius reglamentų bei teisės aktų reikalavimus, taip pat partnerių lūkesčius.
- Projekto įgyvendinimui yra parengta kokybės užtikrinimo ir kontrolės metodika, visos veiklos įgyvendinamos pagal sutartą planą visų partnerių ir projekto dalyvių pajėgomis.
- Bet kokie nustatyti procesų ar rezultatų kokybės neatitikimai yra fiksuojami, ištaisomi, o identifikuotos kokybės gerinimo priemonės įgyvendinamos.
- Visus projekto rezultatus įvertina ir patvirtina suinteresuotų šalių atstovai, remdamiesi apibrėžtais kokybės vertinimo kriterijais.

Kokybės procesai ir procedūros diegiami viso projekto metu ir apima:

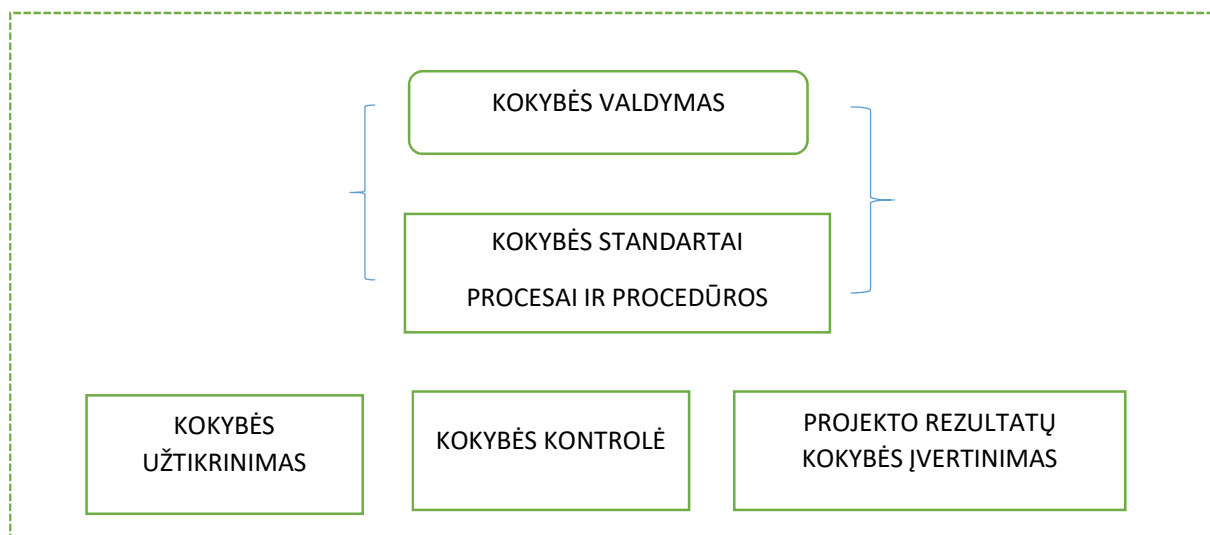
<i>Projekto procesus</i>	Procesai susiję su projekto veiklų valdymu ir komunikacija konsorciуме. Ypatingas dėmesys bus skiriamas projekto procesų atitikčiai ES standartams.
<i>Projekto rezultatus</i>	Visi pasiekti oficialūs rezultatai, numatyti projekto pasiūlyme. Ypatingas dėmesys skiriamas Jūrinio kompetencijos centro projektavimo ir

¹ Daugiau apie projektą: <https://seaahead.eu/about-the-project/>

	įgyvendinimo etapui, kuris apima kuriamo Jūrinio kompetencijų centro funkcijų nustatymą, jo finansinio tvarumo modeliavimą, planuojamo profesinio mokymo turinį ir formas, praktinio mokymo laboratorijas ir planuojama tarptautiškumo praktika.
<i>Projekto veiklas</i>	<p>Pagrindinės projekto veiklos, būtinos Jūrinio kompetencijų centro (CoVe) sukūrimą, apima: mobilumą (tarptautinius projekto susitikimus, mokymo/studijų mobilumo vizitus), mokymus panaudojant stimulatorius ir papildytos realybės priemone ir jūrinės kompetencijos sklaidos ir žinomumo didinimo renginius.</p> <p>Papildomų veiklų kokybės klausimai svarstomi ir derinami su veiklų vadovais, atsižvelgiant į jų svarbą užtikrinant rezultatų kokybę ir jų įgyvendinimą. Nepaisant to, ar vykdoma pagrindinė ar papildoma veikla, visos veiklos turi atitikti „SeaAhead“ kokybės standartus.</p>

Kokybės standartai projekte nustatyti šioms kategorijoms: projekto tvarkaraščio valdymas, išteklių valdymas, projekto rizikos valdymas, bendradarbiavimas projekto konsorciame, komunikacijos ir sklaidos veikla, projekto poveikis ir projekto rezultatų tvarumas, įtrauktis ir įvairovė projekte, aplinkos tvarumas, skaitmenizacijos aspektas, duomenų apsaugos reglamentai, darbų saugos ir apsaugos priemonės, mokymo(si) veiklų kokybė.

1. Pav. Projekto kokybės valdymo schema

Kokybės užtikrinimo tikslas – užkirsti kelią galimoms neatitiktims ir defektams, taip pat kylančioms problemoms, bei užtikrinti, kad visi procesai ir rezultatai būtų sukurti ir vykdomi laikantis kokybės standartų ir reikalavimų. „SeaAhead“ kokybės užtikrinimo procesai ir procedūros buvo suderinti su partneriais ir projekto eigoje gali būti išplėsti atsižvelgiant į kylančius poreikius ir rekomendacijas, pateiktas kokybės peržiūros rezultatuose.

Kokybės užtikrinimo paradigma projekte

Projekte „SeaAhead“ taikoma daugiaaspektė kokybės užtikrinimo metodologija, kurios centre yra EQAVET kokybės ciklas – nuolatinis planavimo, įgyvendinimo, vertinimo ir peržiūros ratas². EQAVET sistema praplėsta rezultatais pagrįsto valdymo (RBM) elementais, orientuojantis į konkrečių veiklos rezultatų, poveikio ir naudos pasiekimą. EQAVET kokybės ciklas, kuriame pabrėžiamas nuolatinis tobulinimas per keturis skirtingus etapus: planavimą, įgyvendinimą, vertinimą ir peržiūrą/koregavimą, projekte atsispindėti taip:

- Planavimas: kokybės standartų ir tikslų nustatymas projekto pradžioje.
- Įgyvendinimas: projekto veiklų ir rezultatų vykdymas pagal apibrėžtus standartus.
- Vertinimas/įvertinimas: veiklos stebėjimas atliekant vidines kokybės peržiūros procedūras ir įtraukiant išorinius periodinius vertinimus.
- Peržiūra/pataisymas: grįžtamojo ryšio ciklą ir „koregavimo veiksmų planą“ naudojimas neatitiktims nustatyti ir patobulinimams įgyvendinti.

Kokybės valdymui projekte numatytos atsakingos šalys už vidinę kokybės priežiūrą ir išorinį kokybės užtikrinimą. Už vidinę kokybės priežiūrą atsakinga Kokybės užtikrinimo taryba (Quality assurance board) sudaryta iš penkių projekto partnerių organizacijų narių, įskaitant pagrindinio partnerio ir kokybės užtikrinimo partnerio (organizacija BK-Con) atstovus ir ji nuosekliai viso projekto įgyvendinimo metu vykdo kokybės vidaus priežiūrą. Taryba taip pat yra atsakinga už projekto vidinės kokybės vertinimo metodikos įgyvendinimo priežiūrą ir su rezultatų kokybe susijusių konfliktų sprendimą. Pagrindinė vidinės kokybės priežiūros veikla yra projekto rezultatų tinkamumo nustatymas ir jų priėmimo proceso procedūros. Kiekvienas projekto rezultatas vertinamas pagal vienuolika konkrečių kriterijų, įskaitant:

- Atitiktį projekto tikslams, vertinant ar pasiektas rezultatas atitinka projekto paraiškoje numatytus parametrus ir iškeltus tikslus;

---

² https://www.kpmc.lt/kpmc/wp-content/uploads/2015/08/Quality-Cycle-Poster-Lithuanian.pdf_ext.pdf

- Atitiktį reikalavimams, vertinant ar rezultatas atitinka visus kokybės užtikrinimo plane numatytus reikalavimus;
- Atitiktį EQAVET rekomendacijoms, vertinant ar rezultatas pasiektas laikantis kokybės užtikrinimo ciklo rekomendacijų;
- Atitiktį sklaidos reikalavimams, vertinant ar rezultate išlaikyti projekto vizualizacijos ir sklaidos reikalavimai;
- Atitiktį apimčiai, vertinant ar rezultatas pasiektas visa numatyta apimtimi;
- Suprantamumą, kalbos tikslumą, vertinant ar rezultatas aiškus ir visiems vienodai suprantamas ir ar aprašytas taisyklinga ir aiškia kalba;
- Metodų aiškumą ir tinkamumą, vertinant ar rengiant analizę/studiją, dizainą ir pan. taikyti tam tinkami metodai;
- Atitiktį nustatytiems terminams, vertinant ar rezultatas pasiektas laiku;
- Perkeliamumą, įvertinant kiek plačiai galėtų būti panaudoti rezultatai ir perkelti į kitą kontekstą.

Kiekvienas rezultatas vertinamas pagal šiuos kriterijus atitinkamu balu nuo 1 iki 5, rezultatai turi pasiekti 75 % ribą, kad būtų priimti; tie, kurie pagal bet kurį kriterijų gauna mažiau nei „3“, automatiškai pateikiami peržiūrėti.

Be vidinės kokybės priežiūros, siekiant užtikrinti nešališkumą, „SeaAhead“ projekte numatyta pirkti išorinio vertintojo paslaugas, numatant, priemonės kaip išorinis ekspertas pateikia objektyvų projekto pažangos vertinimą. Išorinis vertintojas atlieka vidurio laikotarpio (18 mėn.) ir galutinį veiklos vertinimus (36 mėn.), matuojant pažangą pagal nustatytus pagrindinius veiklos rodiklius (KPI). Be paprastos vertinimo išvados ir rekomendacijų išorinis vertintojas teikia papildomus dokumentus - „koregavimo veiksmų planus“ ir dokumentus „išmoktos pamokos“, siekiant sudaryti prielaidas nuolatiniam tobulėjimui ir tvariam augimui. Projekto veiklos vykdymo kokybės apklausos atliekamos kas pusę metų, o kas dvejus metus teikiamos kokybės ataskaitos. Šiose ataskaitose apibendrinami vidinių peržiūrų, partneriams platinamų kas dvejus metus teikiamų pasitenkinimo projekto veiklų kokybe klausimynų ir įvertintos mobilumo veiklos rezultatai.

Be to, projekto metu yra nuolat tvarkomas rizikų registras, kuriame nustatytos 15 konkrečių grėsmių, tokių kaip, „atotrūkis tarp profesinio mokymo turinio ir realių pramonės poreikių“, „netinkamų socialinių partnerių įtraukimas“, „neefektyvios įgūdžių nustatymo metodikos“ ir pan. kiekvienai rizikai numatant koregavimo veiksmus ir pateikiant prevencinės rizikos mažinimo priemones, nuolat palaikant grįžtamąjį ryšį su suinteresuotosiomis šalimis.

Apibendrinimas

„SeaAhead“ projekte taikomas holistinis požiūris į kokybės valdymą ir užtikrinimą, skiriant dėmesį kokybės užtikrinimui jau projekto planavimo etape, akcentuojant kad struktūrizuota, įrodymais pagrįsta kokybės valdymo sistema prisideda prie kuriamų profesinio mokymo kompetencijų centrų sėkmingos pradžios. Kokybė suprantama plačiau nei vien kokybės standartų laikymasis, atitikimas suinteresuotų šalių lūkesčiams, ar nustatyto plano įgyvendinimas. Derinant vidinį kokybės užtikrinimą su išoriniu kokybės vertinimu ir vadovaujantis EQAVET kokybės ciklo principais, kokybės užtikrinimas suvokiamas kaip aukščiausio meistriškumo (ang. Excellence) siekis, kuriant referencinį įgūdžių ekosistemos pavyzdį jūriniame sektoriuje.

Dr. Odeta Kupetienė, projekto „SeaAhead“ kokybės užtikrinimo tarybos narė

„EQAVET sistemos parama tęstinį profesinį mokymą sustiprinti“, Nr. 101124013

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**